

IMA-kongress i Budapest 2010

Av Roy Kristiansen

IMA = The international Mineralogical Association avviklet sin 20.ende kongress i Budapest i Ungarn 21.- 28.August 2010. Den finner sted hvert fjerde år på forskjellige steder i verden. Det samlet over 1700 deltagere fra 77 nasjoner og her møtes all de fremste mineraloger i verden. Nå skal det presiseres at svært mange av disse arbeider med mineralogi på nivåer som er fjernt fra nye mineraler og det vi forbinder med mineralogi og mange navn er helt ukjente for meg.

IMA er delt inn i syv kommisjoner og flere forskjellige arbeidsgrupper, men det mest interessante for oss er kommisjonen for nye mineraler og mineralnavn (CNMNC = The Commission on New Minerals, Nomenclature and Classification), hvor det sitter en formann, to viseformenn og en sekretær. 34 land fordelt på alle verdensdeler har hver sin nasjonale representant som skal stemme over nye foreslåtte mineraler som skal være godt dokumentert med fysiske, kjemiske og strukturelle data, samt godkjenne navnet som er foreslått. Navnet blir imidlertid ikke godkjent dersom mineralet ikke er karakterisert godt nok (nedstemt). Gunnar Raade er fortsatt vår nasjonale representant i kommisjonen for nye mineraler.

I senere tid har vi sett en økende tendens til flere nye mineraler, i fjor ca 90, i 2009 nærmere 100. Tidligere var det ofte 50 – 60 pr.år. Nye mineraler er ofte små og uanseelige, lite samlervennlige og kanskje bare på en stoff, og for en som samler systematikk blir det vanskelig, for ikke å si umulig å få tak i. I dag snakker vi nanomineralogi og da blir det lite interessant for en samler!

Nåja, Budapest viste seg som en særdeles varm by på denne tiden med 28 – 34 grader i skyggen.

Selve arrangementet foregikk i Eötvös Lorand universitetet, staslige bygninger i teglstein med flotte parker rundt like ved Donau.

Det var 78 vitenskapelige seksjoner, gruppert i 14 temaer. Det ble avholdt ca 765 muntlige foredrag og ca 900 posters var satt opp. I tillegg var det 13 lengere foredrag i plenum over hyperaktuelle temaer. Det ble avviklet 30 pre- og post ekskursjoner både i og utenfor Ungarn.

Åpnings-sermonien fant sted Søndag 22. August kl.14.00, mens den såkalte icebeaker-party ble holdt på kvelden samme dag og det ble mange hjertelige gjensyn tydeligvis.

Åpningsforedraget i plenum ble gjort av Professor Robert Hazen, Carnegie institution of Washington geophysical laboratory over tema: "Mineral evolution: the co-evolving geo- and biospheres". Robert Hazen har fått stor

Robert Hazen, mannen bak "Mineral evolution".

oppmerksom med sine artikler om mineral-evolusjon, - et helt nytt tema innen mineralogi, som etter hvert gir oss mer og mer forståelse av mineraldannelser gjennom milliarder av år samtidig med opphavet til den biologiske evolusjon. Han sier selv, sitat: "It's a different way of looking at minerals from more traditional approaches. Mineral evolution is obviously different from Darwinian evolution – minerals don't mutate, reproduce or compete like living organisms. But we found both the variety and relative abundances of minerals have changed dramatically over more than 4.5 billion years of Earth's history".

Se: http://www.eurekalert.org/pub_releases/2008-11/ci-mkh110608.php

Og vi avslutter med, sitat: "The most remarkable and interesting result of this research is, that 2/3 of today's known minerals are the result of life".

Professor Ed Grew (Maine universitetet) hadde forøvrig et innlegg i November 2010 (GSA annual meeting) om "Evolution of the minerals of beryllium, and comparison with boron mineral evolution.", hvor han sier at de eldste beryllium –mineraler i verden er beryll og fenakitt fra en smaragd-forekomst i Sør-Afrika, dannet for ca 3 milliarder år siden. Dette ble og illustrert i Hazen's foredrag. I parentes bemerket er verdens eldste bazzitt fra Heftetjern, 965 millioner år!

Geologisk museum's gamle konservator Bill Griffin var også her (nå bosatt i Australia) og hadde innlegg i plenum noen dager senere om "Composition and evolution of the subcontinental lithospheric mantle and origin of diamonds".

Torsdag 26.August var den store dagen for Professor Frank Hawthorne, den mest siterte "geo-scientist" i verden, som fikk tildelt

Frank Hawthorne, IMA medaljen 2010.

IMA-medaljen for 2010 for sin innsats innen flere meget avanserte fagfelt i mineralogi. Medaljens tekst lyder: "IMA medal for excellence in mineralogical research 2010". Etter utdelingen i plenum holdt han sitt foredrag om "Toward theoretical mineralogy: the bond-topological basis of structure stability and mineral reactions". Det er fremdeles mange spørsmål, f.eks. hvorfor har mineralene den kjemiske sammensetningen de har? Hvorfor er noen kjemiske sammensetninger stabile og forekommer som mineraler? Og mange andre interessante spørsmål om mineraldannelser o.s.v.

Ellers var det mange spennende innlegg i de vanlige foredragene, og noen kan nevnes i farten.

Ed Grew o.fl. "Weringite from SW Norway: the role of iron in a borosilicate with mullite-type structure."

Joel Grice. "The role of Be in the formation of beryllsilicate crystal structures."

A.Müller o.fl. "Historical minerals from Evje-Iveland pegmatites at the Natural history museum in London." Publisert på norsk i Stein nr.4 2010 .

A.McDonald o.fl. "Peatite-(Y) and ramikite-(Y), two new Li-Na-Y-(+/-Zr) phosphate-carbonate minerals from Mont Saint-Hilaire, Quebec, Canada.

D.A.Varlamov o.fl. "Galloepidote"—a potential new end-member of the epidote group.

R.C.Wang o.fl. "Paragenetic evolution of Be minerals (silicates and phosphates) from the Nanping No.31 pegmatite dyke, SE China.

Og av posters kan jeg nevne:

A.Guastoni "Sn-rich thortveitite intergrowth with xenotime-(Y). Y versus Sc fractionation in NYF miarolitic pegmatites at Baveno (Southern Alps, Italy).

P.Bonazzi o.fl. (inkl.T.Husdal). "Structural study of members of the polysomatic series epidote-törnebohmite from Stetind pegmatite, northern Norway.

E.Szeleg o.fl. "A Sc-Nb oxide from corundum pegmatites of the Krucze Skaly in Karpacz (Karkonosze massif, Lower Silesia, Poland) – a potentially new mineral of the ScNbO₄ – FeWO₄ series." (=Nb-analogen til heftejernitt).

D.Atencio o.fl. "Manganoeudialyte, a new mineral from Pocos de Caldas, Minas Gerais, Brazil."

R.Skoda o.fl. "Hydrothermal alteration of Y, REE, Nb, Ta, Ti-oxide minerals from the Pisek pegmatites, Czech republic: a low-temperature As enrichment.

Onsdag var det konferanse-middag med stor deltagelse, hyggelig samvær og opptreden av lokale dansegrupper i nasjonaldrakter og ungarsk musikk. Jeg hadde gleden av å overvære dette med pegmatitologene Skip Simmons, Karen Webber, Al Falster og André Fransolet.

For meg var dette totalt sett en helt uvanlig opplevelse i et profesjonelt miljø og vel den største og mest lærerike mineralogiske uke i mitt liv. Den store opplevelsen var å treffe et 60-tall mineraloger fra alle verdenshjørner som jeg kjenner gjennom kontakter via mail, eller møtt tidligere. Og det ble mange fruktbare samtaler, ikke bare om mineraler, men også om mere personlige ting. Nye kontakter og prosjekter ble etablert og det var en fornøyelse å overvære dette arrangementet.

Og så sitter man i en fredlig samtale under en lunsj med en brasilianer, en japaner og en kanadier og prater om hvorfor verden er full av kriger og konflikter, når alle vi med felles interesser har det hyggelig over en kopp kaffe og noe å bite i.

Hvorfor kan ikke verden blir et bedre sted å leve for flere ?

Neste IMA kongress blir i Sør-Afrika 2014.

Fra venstre: Uwe Kolitsch (Østerrike), Andrew Christy (nasjonal representant, Australia), Peter A. Williams (formann CNMNC, Australia), William Birch (Australia), Stuart J. Mills (sekretær CNMNC, Australia), Anthony Kampf (nasjonal representant, USA).